

Hej!

I Allt om historia nr 9- 2008 står bl. a. följande

Sid 11; Victor Jara

"Innan han sköts till döds med maskingevär krossade soldaterna hans händer med gevärskolvar, varefter en officer spottade på honom och sa: 'spela nu om du kan'."

I Bengt af Klintbergs bok "Harens klagan - Studie i gammal och ny folklöre" finns en liknade historia men här hugger man av fingrarna på bägge hans händer och uppmanar honom att spela. Enligt Klintberg har en journalist skapat denna historia, något som bekräftats av Viktor Jaras hustru. Det är alltså en modern folksäggen. (Klintberg sid 175)

På sidan 36 uppges att Albert Kesselring dömdes till döden 1947 i Nürnberg. Detta är fel. I Wikipedia (!) får man reda på att det var i Venedig samma år. Den brittiske militärhistorikern Shelford Bidwell tar i boken Hitlers generaler upp denna rättegång och ifrågasätter domstolens sammansättning (brittiska officerare) samt åtalspunkterna: "I vad mån detta var ett rättsövergrepp är ett alltför komplicerat ämne att diskuteras här. Det må räcka ett säga att straffet, om än inte domen, väckte tillräcklig uppståndelse i England för att förmå Churchill att vädja till Attlee (som då var premiärminister) att ingripa och Kesselring benådades, men dömdes till livstids fängelse". Senare frigavs han. Är det inte rimligt att anta att Churchills ingripande hade med frågan om Venedigdomstolens "rätt" att döma? Varför skulle han ha haft invändningar mot Nürnbergdomstolen, en krigsförbrytelsesdomstol med professionella advokater och domare?

Hur är det med faktagranskningen?

Vänligen

vS

Och svaren från Allt om Historia:

Hej Jan-Erik, tack för ditt mejl och dina påpekanden. Angående Victor Jara så kan det mycket väl vara som du säger, att det är en vandringssägen, och i sådana fall är det en mycket spridd sådan, till och med så spridd att en ansedd tidning som The New York Post nyligen refererade till den som sann. Därmed vill jag inte "frikänna" oss från ansvar för att i vår tur ha fört den vidare, bara peka på hur svårt det ibland kan vara att värdera och sälla bland fakta, särskilt med tanke på hur enormt stor mängd fakta i olika ämnen vi har att hantera i varje nummer. Vår strävan är dock förstås att allt som står i tidningen ska vara korrekt, och i den strävan är vi glada varje gång vi får hjälp av kunniga och engagerade läsare som du. I fallet med Kesselring har du helt rätt. Jag bifogar svaret från artikelförfattaren nedan. Mvh,

Åke Persson

Ja, det var ett slarvfel när jag råkade skriva "i Nürnberg". Det var i Venedig som rättegången ägde rum. (Kesselring vittnade i Nürnberg 1945, men dömdes i Venedig 1947.)

Men min poäng var inte att Churchill hade invändningar mot domstolen som dömde Kesselring, utan att Churchill så aktivt verkade för att Kesselring först fick dödsstraffet omvandlat till fängelsestraff, och därefter för Kesselrings benådande.

De verkliga orsakerna till att Churchill och fältmarskalk Harold Alexander engagerade sig för att Kesselring skulle bli fri och benådad kan man förstås inte fastställa med exakthet. Men jag tror att man på goda grunder kan anta att de "juridiska skälen" mest av allt var förevändningar, liksom Kesselrings förment dåliga hälsa. Det finns inte mycket som talar för att Churchills huvudsakliga bevekelsegrund till att benåda Kesselring ska ha varit omsorg om juridisk korrekthet. Churchill verkade för att frige samtliga dömda nazistiska krigsförbrytare i brittisk fångenskap, inte bara Kesselring. I samma Wikipediaartikel (som faktiskt är helt korrekt) som läsaren nämner, hänvisas till den nya politiska situationen - kalla kriget - som en huvudsaklig förklaring till detta. Att Alexander - en av de främsta kampanjerna för att Kesselring skulle benådas - hyste stor militär beundran för Kesselring, är allmänt känt och framgår av Alexanders memoarer. Så det var nog annat än omsorg om juridisk korrekthet som spelade in. Dokumenten kring rättegången mot Kesselring, Churchills intervention till hans fördel 1947 och Kesselrings slutliga frigivande 1952 finns i National Archive/Kew, England: Rättegångsprotokollen från processen mot Kesselring i Venedig finns i WO 235.

I samlingen PREM 8 - Prime Minister's Office: Correspondence and Papers, 1945-1951 - finns sammanställningen "Mr. Churchill's distress at the harshness of Kesselring's sentence" från 1947 (PREM 8/707).

I FO 1024 finns Kesselrings Prisoner file i Werl, där han satt när han frigavs.